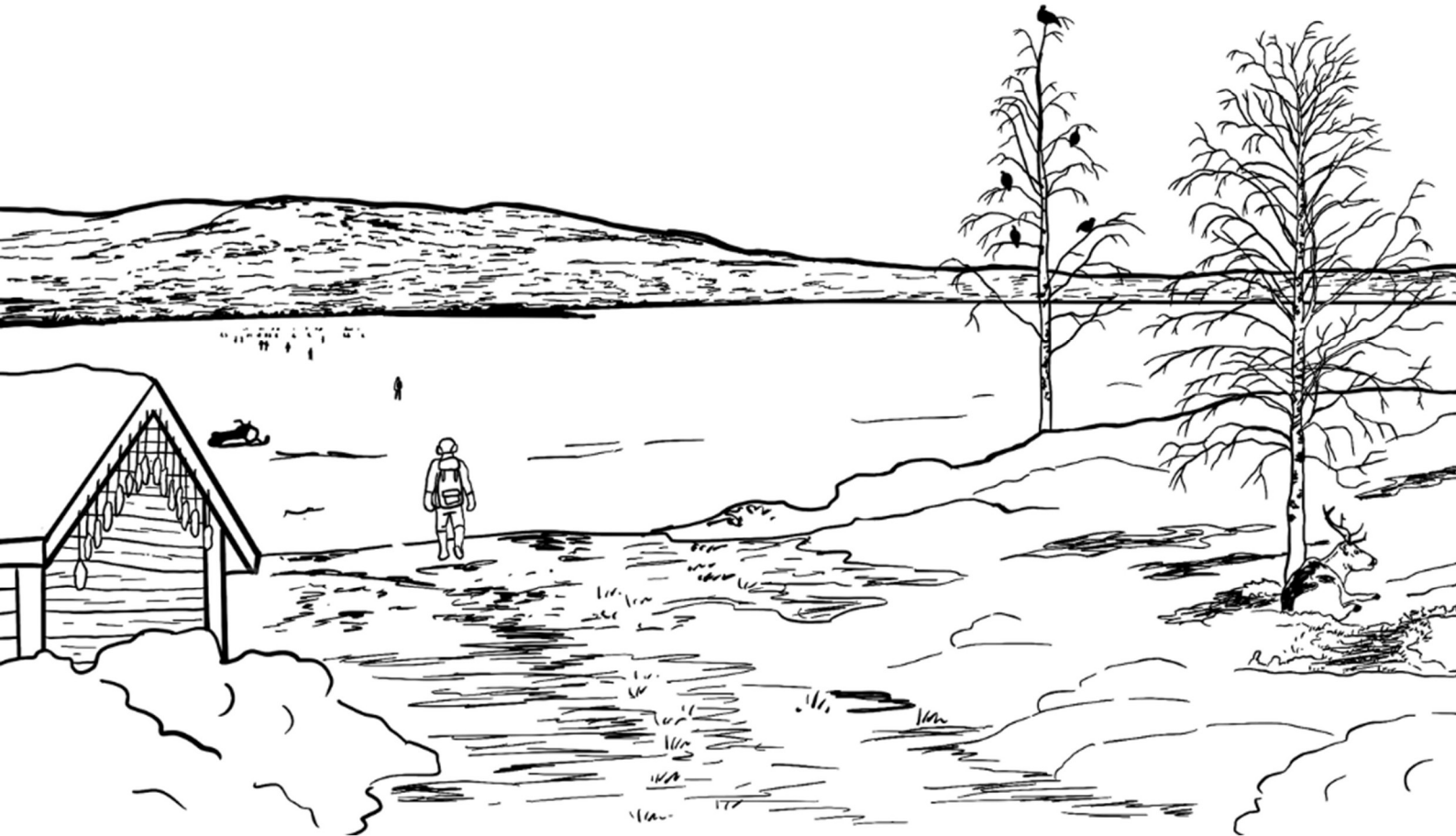
LEADER

Tunturi-Lappi

Toimintasuunnitelma

Tulo- ja menoarvio
2026

Sisällys

Toiminnan tarkoitus 2
Yhdistyksen hallinto ja toimisto 2
Toimintasuunnitelma 2026 3
Strategian vuositavoite 3
Toiminnan painopisteet vuodelle 2026 4
Strategiatyö 5
Hanketoiminta 5
Aktivointi 5
Sidosryhmätyö 5
Kansainvälinen toiminta 5
Tiedottaminen 5
Talousarvio vuodelle 2026 6
Jäsenmaksut 6
Toimintaraha 7
Hankkeet 8
Arktinen viisaus 8
Kyläkompassi 8
Kyvykkäät kyläverkot (rahoitusta haettu) 9

Toiminnan tarkoitus

Leader Tunturi-Lappi ry (LTL ry) on yksi maamme 52:stä ja Lapin viidestä Leader-ryhmästä. Leader-ryhmä on rekisteröity yhdistys, joka kannustaa maaseudun asukkaita kehittämään omaa aluettaan, lisäämään sen viihtyisyyttä sekä synnyttämään työpaikkoja ja yrityksiä. Leader-toiminta perustuu alhaalta ylöspäin -periaatteeseen, jonka mukaisesti paikalliset asukkaat ovat oman alueensa parhaita asiantuntijoita. Yhdistyksen tehtävänä on toimia maaseudun ja alueen kehittäjänä sekä rahoittajana Enontekiön, Kittilän, Kolarin ja Muonion kuntien alueella.

LTL ry toteuttaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) rahoituskauden 2023–2027 kansallista strategista suunnitelmaa sekä toimintaryhmän omaa paikallista kehittämisohjelmaa *Tarinoiden Tunturi-Lappi*. Toimintaryhmälle EU:n ohjelmakaudelle 2023–2027 Maa- ja metsätalousministeriöstä haettu rahoituskehys (sisältää EU, valtio, kunta ja yksityinen rahoitus) on 5 651 281,54 euroa, josta toimintarahan osuus on 873 333 euroa. Varat kohdennetaan alueen yritysten ja kylien kehittämiseen huomioiden alueiden välinen yhteistyö ja siihen liittyvä hanketoiminta.

Leader Tunturi-Lappi ry:n tärkeimmät tehtävät ovat tiedottaminen ja innostaminen, jalkautuminen, opastaminen ja rinnalla kulkeminen sekä mahdollistaminen. Toiminnan tarkoitus on aktivoida ja neuvoa paikallisia toimijoita Maaseuturahaston hankkeiden valmistelussa ja toteuttamisessa sekä viranomaisten kanssa asioimisessa. Leader-toimintatapa on osallistava ja toimintaryhmän päätöksenteko perustuu hallituksen kolmikantaedustukseen, jossa mukana ovat Tunturi-Lapin kuntien jäsenet, yhdistysten ja yrityksiä edustavien järjestöjen edustajat sekä kylien asukkaat. Tunturi-Lapin seutukunnan Leader-toiminta etenee erityyppisten hankkeiden kautta ja rahoitettavat hankkeet valitaan niiden vaikuttavuuden ja ohjelmanmukaisuuden perusteella. Rahoitukseen pääsevien hankkeiden valinnan suorittaa Leader Tunturi-Lappi ry:n hallitus.

Leader-työ kattaa suuren osan koko Euroopan maaseutualueista. Leader-toiminnan keskeisistä tavoitteista EU:n tasolla on maaseutualueiden toimijoiden kansainvälisyyden lisääminen ruohonjuuritasolla. Kansainvälisen ulottuvuuden avulla tarkoituksena on oppia ja vuorovaikutuksen kautta saada tietoa käytännön esimerkeistä; kuinka yhteistä eurooppalaista maaseutua voidaan vahvistaa ja työmahdollisuuksia lisätä. Leader-toimintatapa toimii myös kansainvälisissä hankkeissa ja ongelmanratkaisuissa samalla tavoin kuin kansallisestikin.

Yhdistyksen hallinto ja toimisto

Leader Tunturi-Lappi ry:n asioita ja sille määrättyjä tehtäviä hoitaa hallituksen lisäksi kaksi palkattua työntekijää: toiminnanjohtaja ja hankeneuvoja. Toiminnanjohtaja vastaa käytännön Leader-työstä, koordinoi operatiivista toimintaa, hoitaa tiedotuksen ja valmistelee hallituksen käsittelyyn tulevat hankkeet. Toiminnanjohtaja vastaa vuosittaisesta talouden suunnittelusta, yhteydenpidosta sidosryhmiin ja seuraa toteutettavien hankkeiden vaikuttavuutta suhteessa tavoitteisiin. Hankeneuvojan työtehtäviä ovat

hankehakemusten käsittely, hankeneuvonta ja maksatusten valmistelu ja neuvonta. Tehtävä sisältää Leader Tunturi-Lappi ry:n toimintaan kuuluvat toimisto-, raportointi- ja yhteyshenkilötehtävät. Hankeneuvoja vastaa yhdistyksen talouden ja Leader-ohjelman talousseurannasta ja kehyksen sidontatilanteesta. Henkilökuntaan tulee kuulumaan myös mahdollisten uusien omien hankkeiden henkilöstöä. Lisäksi toimintaryhmän palkkaama määräaikainen viestijä toteuttaa kuluvan kauden viestintää 10 % työajalla 22 kuukautta alkaen 7.1.2026.

Yhdistyksen hallitukseen kuuluu puheenjohtajan lisäksi 11 muuta hallituksen jäsentä, jotka on valittu kolmikantaperiaatteen (paikallinen julkinen hallinto, yhteisöt, maaseudun asukkaat) mukaisesti. Hallitukselle valitaan puheenjohtaja, jota pyritään pitämään vähintään kaksi vuotta kerrallaan. Hallituksen esittelijänä toimii pääsääntöisesti toiminnanjohtaja ja sihteerinä hankeneuvoja. Hallitus kokoontuu noin 10 kertaa vuodessa. Yhdistyksen toimisto sijaitsee Kittilässä Redun kiinteistössä, osoitteessa Valtatie 82. Koko seutukunnassa liikutaan jatkuvasti ja työntekijät hyödyntävät myös etätyötä mahdollisuuksien mukaan.

Toimintarahalla katetaan yhdistyksen hallinnon sekä hallitustyön tehtävät sekä aktivointiin liittyvät kulut ja rahoituksen myöntää maa- ja metsätalousministeriö. Yhdistyksen kirjanpito on ulkoistettu tilitoimistolle, jota toteuttaa Tiliwerstas.

Toimintasuunnitelma 2026

Leader Tunturi-Lappi ry:n kehittämissuunnitelma eli -strategia ohjelmakaudelle 2023–2027 on vahvistaa paikallisia elinkeinoja, yrittäjyyttä, ja edistää uusien työpaikkojen luomista erityisesti kyliin. Ohjelmakauden paikallisen kehittämisen painopistealueet ovat:

1. Saavutettavuutta lisäävä osaaminen
2. Arktinen viisaus ja perinteet
3. Kestävät ratkaisut
4. Liikettä kyliin

Strategian vuositavoite

Vuoden 2026 tärkeimpiä tavoitteita ovat strategian toteuttaminen vuositavoitteen mukaisesti. Julkista tukea (EU, valtio ja kunta) on kiintiön mukaan jaettavissa vuonna 2026 yhteensä 430 520€. Lisäksi mahdollisesti vuodelta 2025 käyttämättä jääneet valtuudet. Painopisteiden kesken myöntövaltuus jaetaan alla olevan taulukon mukaisesti.

Painopiste	Prosentuaalinen osuus	Euromääräinen osuus
Saavutettavuutta lisäävä osaaminen	15 %	64 578 €
Arktinen viisaus ja perinteet	20 %	86 104 €
Kestävät ratkaisut	25 %	107 630 €
Liikettä kyliin	40 %	172 208 €

Rahoituskauden puoliväli saavutettiin vuonna 2025 ja vuoteen 2026 lähdetään toteuttamaan rahoitusta tasaisesti kuhunkin painopisteeseen. Alla nostettu erityisesti tavoiteltavat laadulliset ja määrälliset tavoitteet tulevaan vuoteen.

Painopiste 1. Saavutettavuutta lisäävä osaaminen

- Tavoitteena saada nuoria yrittäjiä hakijoiksi.
- Uusia palveluja alueelle

Painopiste 2. Arktinen viisaus ja perinteet

- Yritysten tekemät TKI-investoinnit
- Tutkimustieto on saavutettavaa
- Tutkimustuloksia kaupallistetaan

Painopiste 3. Kestävät ratkaisut

- Kylien omavaraisuus kasvaa
- Ympäristö- ja ilmastotoimien määrä

Painopiste 4. Liikettä kyliin

- Ihmisten välinen yhteistyö ja luottamus lisääntyvät
- Kylien välinen yhteistyö kasvaa

Lisäksi strategian toteutumista vahvistetaan oman kiintiön Kyläkompassi -hankkeella, joka sai rahoituspäätöksen kesällä 2025. Vuoden 2026 aikana pyritään tasaamaan hankkeiden jakautuminen 61 % yleishyödyllisille kehittämishankkeille ja 39 % yrityshankkeille.

Toiminnan painopisteet vuodelle 2026

Tarinoiden Tunturi-Lappi strategian viestintää vahvistetaan palkkaamalla 10% viestintäkoordinaattori, joka aktivoi erityisesti yhteisöjä toteuttamaan strategian painopisteitä. Jatketaan vuoden 2025 aktiivista some- ja verkkosivuviestintää. Tuodaan punainen lanka yhdistyksen viestintään ja nostetaan hyviä hanke-esittelyjä strategioina.

Hanketoiminnassa toteutetaan suunnitelmallisesti käynnissä olevat hankkeet. Näihin kuuluu "Arktinen viisaus" -hanke, joka keskittyy innovatiivisiin ja kestäviin ratkaisuihin arktisissa olosuhteissa, Kyvykkäät kyläverkot, joka on koko Lapin kokoinen valokuidun aktivointihanke sekä Cross-Border CLLD Along the River-hanke, jossa olemme osatoteuttaja yhdessä Leader Outokaira Tuottamhan ja Leader Tornedalen kanssa. Lisäksi toteutetaan Kyläkompassi -hanketta, jonka tavoitteena on aktivoida toiminta-aluetta toteuttamaan strategian mukaisia hankkeita ja toimintaa.

NuorisoLeader-rahoitusta edistetään näkymällä aktiivisesti kylissä, kouluissa ja sosiaalisessa mediassa. Leader Tunturi-Lappi ry näkyy tulevana vuonna aktiivisesti kylien tapahtumissa ja somessa nostetaan hyviä hankkeita.

Verkostoissa toimitaan aktiivisesti, erityisesti kuntayhteistyötä vahvistetaan sekä SYP -verkoston vaikuttavuutta. Jatketaan tulevan ohjelmakauden vaikuttamistyötä niin toiminta kuin maakunnan alueella.

Kansainvälistä toimintaa toteutetaan olemassa oleva Interreg Aurora -rahoitteinen Cross-Border CLLD Along the River hanketta suunnitelman mukaisesti. Lisäksi kartoitetaan aktiivisesti muita kv-hankemahdollisuuksia, etenkin sellaisia, joissa nuoret ovat keskiössä.

Strategiatyö

- Panostetaan toteutuneiden hankkeiden nostoihin ja viestintään
- Painotetaan puuttuvia laadullisia ja määrällisiä kriteerejä

Hanketoiminta

- Toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti Kyläkompassi -hanketta
- Toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti Arktinen viisaus -hanketta ja viedään se loppuun
- Aloitetaan omalla riskillä ja toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti Kyvykkäät kyläverkot -hanketta
- Toteutetaan CLLD-hanketta ja viedään se hankesuunnitelman mukaisesti loppuun

Aktivointi

- Aktivoidaan alueen toimijoita hyödyntämään NuorisoLeader-rahoitusta
- Liikutaan aktiivisesti kylissä ja tapahtumissa

Sidosryhmätyö

- Henkilöstön toiminnan vakauttaminen muun muassa laatukäsikirjan avulla
- Kuntayhteistyön vahvistaminen ja yhteisten intressien suuntaaminen
- Vaikutetaan tulevan ohjelmakauden toteutukseen

Kansainvälinen toiminta

- Toteutetaan CLLD -hankkeen kautta
- Selvitetään ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin kv-hankkeisiin

Tiedottaminen

- Tehdään aktiivista, asiakaslähtöistä viestintää uuden henkilön näkemystä noudattaen
- Toteutetaan Leader-30 juhlavuoden viestintää kansallisen suunnitelman mukaisesti.

Talousarvio vuodelle 2026

Leader Tunturi-Lappi ry toiminta koostuu yhdistyksen omista varoista, joita saadaan jäsenmaksuista sekä toimintarahasta, jonka myöntäjä on Maa- ja metsätalousministeriö. Lisäksi yhdistyksellä on omia hankkeita, joiden rahoitus tulee eri lähteistä.

Jäsenmaksut

Yhdistyksen jäsenmaksuilla kerätään noin 2 300 euron tulot, joilla katetaan yhdistystoiminnasta aiheutuvat kulut ja mahdollisista hanketoiminnasta aiheutuvat hyväksymättömät kulut. Jäsenmaksuihin ei tehdä korotuksia vuonna 2026.

Kunta	40 €
Yhdistys, yhteisö, säätiö, yritys	35 €
Perhe	25 €
Yksityinen henkilö	15 €

Jäsenmaksujen keräämisen tarkoituksenmukaisuutta pohditaan yhdistyksen kevätkokouksessa.

KULUT	**Euroa €**
Kokouskulut	250,00 €
Jäsenaktivointi ja -toiminta	400,00 €
Muut toiminnan kulut	850,00 €
TULOT	**Euroa €**
Jäsenmaksut	2 300,00 €
Tuotto/kulujäämä	800,00 €

Toimintaraha

Toimintarahan vuosittaiset kulut kasvavat edellisvuodesta. Syynä nousuun on yleinen hinnannousu, henkilöstömäärän lisäys sekä indeksikorotuksen palkoissa. Vuonna 2026 lisäksi viestintäkoordinaattori 10% työajalla tekemässä viestintää. Kasvua korotuksissa tulee tapahtumaan myös tulevina vuosina.

Kustannusarvio 2026	
Kustannuslaji	**Euroa**
Palkat ja palkkiot	99 893,00 €
Palkkiot	3 000,00 €
Palkkojen laskennallinen osuus, 39 %	38 937,00 €
Ostopalvelut (ohjelmistot, viestintä, koulutus)	24 947,08 €
Vuokrat	6 325,00 €
Matkakulut	8 000,00 €
Muut kulut toiminnan kulut	1 000,00 €
Kustannukset yhteensä	**182 102,00 €**

Rahoitussuunnitelma 2026	
Rahoituslaji	**Euroa**
Haettava tuki / avustus 100%	**182 102,00 €**
EU-osuus 43 %	78 303,89 €
Valtio 37 %	67 377,77 €
Kuntien osuus 20 %	36 420,42 €
Julkinen tuki yhteensä	182 102,00 €
Kokonaisrahoitus	**182 102,00 €**

Hankkeet

Vuonna 2026 käynnissä olevat hankkeet.

Arktinen viisaus

Rahoittaja: Lapin Liitto EAKR ja Tunturi-Lapin kunnat

Hankkeen hyväksytty kustannusarvio	
Kustannuslaji	**Euroa €**
Palkat ja palkkojen sivukulut	115 310,00 €
Laskennalliset yleiskustannukset, 40 %	46 125,00 €
Kustannukset yhteensä	**161 435,00 €**

Hankkeen hyväksytty rahoitussuunnitelma	
Rahoituslaji	**Euroa €**
Haettava tuki / avustus 80%	129 150,00 €
Yksityinen rahoitus (TL kunnat) 20%	32 285,00 €
Rahoitus yhteensä	**161 435,00 €**

Kyläkompassi

Rahoittaja: Leader Tunturi-Lappi, maaseuturahasto

Hankkeen hyväksytty kustannusarvio	
Kustannuslaji	**Euroa €**
Palkat	82 316,70 €
Palkkojen laskennallinen osuus, 39 %	32 105,51 €
Ostopalvelut	31 000,00 €
Laskennalliset yleiskustannukset, 19 %	114 420,21 €
Tulot (vähennetään)	1 000,00 €
Kustannukset yhteensä	**172 050,05 €**

Hankkeen hyväksytty rahoitussuunnitelma	
Rahoituslaji	**Euroa €**
Haettava tuki / avustus 100%	172 050,05 €
EU-osuus	73 981,52 €
Valtio	63 658,52 €
Kuntaraha toimintaryhmältä	34 410,05 €
Julkinen tuki yhteensä	172 050,05 €
Kokonaisrahoitus	**172 050,05 €**

Kyvykkäät kyläverkot (rahoitusta haettu)

Rahoittaja: ELY-keskus maaseuturahasto

Hankkeen hyväksytty kustannusarvio	
Kustannuslaji	**Euroa €**
Palkat	108 336,00 €
Palkkojen laskennallinen osuus, 39 %	42 251,04 €
Laskennalliset yleiskustannukset, 19 %	36 116,54 €
Kustannukset yhteensä	**226 203,58 €**

Hankkeen hyväksytty rahoitussuunnitelma	
Rahoituslaji	**Euroa €**
Haettava tuki / avustus 100%	226 203,58 €
Julkinen tuki yhteensä	226 203,58 €
Kokonaisrahoitus	**226 203,58 €**